অধ্যায় ৩ ঃ মৌখিক যোগাযোগ

অধ্যায় গাঁথনি

৩.১ উদ্দেশ্য

৩.২ পৰিচয়

- ৩.২.১ ফলপ্রসূ মৌখিক যোগাযোগৰ কাৰক
- ৩.২.২ মৌখিক যোগাযোগৰ মহত্ব
- ৩.২.৩ আপোনাৰ মৌখিক যোগাযোগ দক্ষতা কেনেদৰে উন্নত কৰিব

৩.৩ একাধিক অর্থ

৩.৪ বহুবোধক

৩.৫ মৌখিক যোগাযোগৰ প্রকাৰ

৩.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

৩.৭ অধিক জানিবলৈ

৩.৮ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

৩.৯ আৰ্হি প্রশ্ন

৩.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- মৌখিক যোগাযোগৰ অৱধাৰণা, ইয়াৰ মহত্ব আৰু ইয়াৰ প্রকাৰ।
- বহুবোধকৰ বিষয়ে জানিব।

৩.২ পৰিচয়

মৌখিক যোগাযোগ এক ধৰণৰ অলিখিত যোগাযোগ য'ত ব্যক্ত শব্দৰ মাধ্যমেৰে বার্তা প্রেৰিত কৰা হয়। ইয়াত প্রেৰকে তেওঁৰ আবেগ, বিবেচনা, চিন্তা ভাৱনা আৰু সিদ্ধান্তলৈ শব্দ সৰবৰাহ কৰে আৰু সেইবোৰক ঠিকনা, কথাবার্তা, উপস্থাপন আৰু আলোচনা হিচাপে যোগাযোগ কৰে।

মৌখিক যোগাযোগৰ কার্যকাৰিতা বক্তাৰ সুৰ, বক্তব্যৰ স্পষ্টতা, মাত্রা, গতি, দৈহিক ভাষা আৰু আলোচনাত ব্যৱহৃত শব্দসমুহৰ প্রকৃতিৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে। মৌখিক যোগাযোগৰ কাৰণে যোগান শীঘ্রে হয় কাৰণ প্রেষক আৰু প্রাপ্তিকর্তাৰ দ্বাৰা ব্যক্তিগতভাৱে বার্তাৰ এক সমকালিন প্রসাৰণ আৰু প্রাপ্তি কৰা হয়।

মৌখিক যোগাযোগ প্রেৰকক তেওঁৰ বক্তব্যৰ সুৰ উচ্চ আৰু অৱশ্যে সকলোৱে বুজিব পৰাকৈ ৰাখিব লাগিব আৰু ইচ্ছুক স্বার্থযুক্ত লোকক মনত ৰাখি বিষয়ৰ পৰিকল্পনা কৰা উচিত।

প্ৰেৰকে এইটো সুনিশ্চিত কৰিবলৈ সংগ্ৰাহকৰ সৈতে ধাৰাবাহিকভাৱে পৰীক্ষা কৰিব লাগিব যে বার্তা সম্পুর্ণভাৱে সেইধৰণে তৈয়াৰ কৰা হৈছে যি ধৰণে ইয়াৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছিল। এই ধৰণৰ যোগাযোগ এতিয়া ভুলৰ দিশত বাঢ়ি আছে আৰু আকৌ কোনো ব্যক্তিৰ অনুভুতি আৰু ভাৱাবেগ ব্যক্ত কৰিবলৈ শব্দ পর্যাপ্ত নহয়।

মৌখিক যোগাযোগৰ উপলব্ধি কেৱল কোনো ব্যক্তিৰ কথাবার্তাৰ সক্ষমতাৰ ওপৰত নির্ভৰ নকৰে, বৰঞ্চ শুনাৰ ক্ষমতাৰ ওপৰতো নির্ভৰ কৰে যে এগৰাকী ব্যক্তিয়ে কেনেদৰে শুনে, যিয়ে যোগাযোগৰ ব্যৱহার্যতা নির্ধাৰণ কৰে। মৌখিক যোগাযোগ আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক উভয় প্ৰকাৰৰ পৰিস্থিতিতে উপযুক্ত।

৩.২.১ ফলপ্ৰসূ মৌখিক যোগাযোগৰ কাৰক

নিম্নলিখিতবোৰে ফলপ্ৰসূ মৌখিক যোগাযোগৰ কিছুমান কাৰকৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

১) কোৱাৰ আগতে চিন্তা কৰক ঃ

কাৰোবাৰ বিচাৰধাৰাক সময়ৰ পূর্বে ব্যৱস্থিত কৰি, ব্যাপক হাৰত অসহজ মৌনতাক সমাধান কৰিব পৰা যায়। একেদৰে ইয়ে এগৰাকী ব্যক্তিক সকলো অধিক সংক্ষিপ্ত আৰু সঠিক তথ্যক প্ৰসাৰিত কৰাত সক্ষম কৰিব।

২) আত্মবিশ্বাসৰ সৈতে কওক

এটা নিশ্চিত পদ্ধতিৰে কথা পাতিলে আস্থা গঢ়াত সহায়ক হয় আৰু শ্ৰোতাৰ শ্ৰেণী নিয়মিত হয়। কিছুমান পৰিবর্তনশীলতা আছে যিবোৰে বিষয়টোৰ ক্ৰম, সিদ্ধান্তৰ অংগীকাৰ, কণ্ঠৰ সুৰ, দৈহিক ভাষা আৰু ভিৰৰ ফালে চোৱাৰ ক্ষমতাসহ দ্বিধাহীনভাৱে কথা কোৱাৰ ক্ষমতাক প্ৰভাৱিত কৰে।

৩) স্পষ্ট আৰু সংক্ষিপ্ত হওঁক

কাৰোবাৰ মনত কি আছে ব্যক্ত কৰাৰ উত্তম পদ্ধতি হৈছে যে সেয়া যুক্তিসংগত আৰু সংক্ষিপ্ত উপায়েৰে তৈয়াৰ কৰক। অপ্ৰত্যাশিত, জটিল বাক্যৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ পৰা দূৰত থাকক আৰু পোণপটীয়া ভাষাত ব্যক্ত কৰাটো পছন্দনীয়। কথা পতাৰ পূর্বে নিজকে নিজে সুধি চাব পাৰে, "মই মোৰ সার্থক সামৰণিলৈ অহাৰ আটাইতকৈ স্পষ্ট উপায় কি?'

৪) অমৌখিক-যোগাযোগ ঈংগিতৰ পৰা সচেতন হওঁক

অমৌখিক যোগাযোগ সম্পুর্ণৰূপে অন্যলোকক যি বর্ণিত হয় সেয়া অনুবাদ কৰে। কাৰোবাৰ গতি, তেওঁৰ বাহ্যিক উপস্থিতি আৰু অ-মৌখিক যোগাযোগৰ প্ৰতি মনোনিৱেশ কৰা উচিত, যিয়ে বার্তা প্ৰেৰণ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰি আছে।

৫) ভাল শ্ৰোতা হওঁক

এগৰাকী ভাল শ্ৰোতা হোৱা সিমানেই মহত্বপুর্ণ যিমান এগৰাকী ভাল বক্তা

হোৱা, আৰু ইয়ে আপোনাৰ মৌখিক যোগাযোগৰ প্ৰকৃতিত উন্নতি সাধিব। এইটোৱে দৰ্শায় যে কোনো ব্যক্তি সেই ব্যক্তিৰ বিচাৰধাৰা আৰু সংবেদনশীলতাক গুৰুত্ব দিয়ে যাৰ লগত তেওঁ/তাই কথাবাৰ্তা পাতি আছে। ইয়ে আস্থা আৰু সামঞ্জস্যতা বহু দ্ৰুত গতিত নিৰ্মাণ কৰিবলৈ শক্তিশালী কৰিব।

৬) দৰ্শকৰ দৃষ্টিকোণৰ বিষয়ে ভাবক

এইটো ধ্যান দিয়া উচিত যে, কিয়নো কাৰোবাৰ এক বিন্দু সঠিক দিশ আছে, ইয়াৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে যিসকল ব্যক্তিক সম্বোধন কৰা হৈ আছে, তেওলোকৰ হাতত বক্তাৰ সমান তথ্য আছে। এইটো বিবেচনা কৰা উচিত যে অন্য কোনো ব্যক্তি কেনেদৰে বিদিত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰি আছে, বিশেষকৈ বক্তাৰ মাজত থকা বিষয় সন্দৰ্ভত তেওঁলোকৰ বিশেষ তথ্য নাই।

৭) কণ্ঠস্বৰ ভিন্ন কাৰক

একঘেয়ামী কথা পতা ভিৰ নিঃশেষ কৰিবলৈ এক নিশ্চিত অগ্নিৰ পদ্ধতি। ইয়াৰ পৰিবৰ্তে, গুৰুত্বপুৰ্ণ ধ্যানকেন্দ্ৰিত কৰিবলৈ জোৰ দিবলৈ ধ্বনিৰ উচ্চাৰণৰ ধৰণ ব্যৱহাৰ কৰক, আৰু অনুভৱক ব্যক্ত কৰিবলৈ ধ্বনিৰ মাত্ৰাক সলনি কৰক। ইয়ে বাৰ্তাৰ লগতে ভিৰক কব্জাত ৰখাত সহায় কৰিব। অটুট মৌখিক অভিৰুচিয়ে ব্যক্তিক একগোট কৰাত মহত্বপুৰ্ণ কাম ধৰি লৈ মৌলিক কথাক সমৰ্থন কৰিব। আপুনি সামান্য সম্ভাৱনাত যি বিষয়ত অন্য ধাৰণা সম্পৰ্কে চিন্তাভাৱনা কৰে সেই বিষয়ত সুধিবলগীয়াখিনি সোধক যাতে সেই বিষয়বস্তুটো সম্পৰ্কে ক্ৰমবৰ্ধমান শিক্ষিত হ'ব পাৰে। দিশানিৰ্দেশৰ সেই ব্যৱস্থাৰ ভাল বুজাৰ বাবে আৱশ্যক সহায়তা প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ আপুনি এক বিশিষ্ট দৃষ্টিকোণৰ বিষয়ে স্পষ্ট কিয় তাক স্পষ্ট কৰি দিয়ক।

কোনো বিশেষ পৰিস্থিতিত আপোনাৰ দ্বাৰা অনুভৱ কৰা কথাক ব্যক্ত কৰক যাতে আপুনি যি অনুভৱ কৰে, তাৰ মাজেদি কাম কৰিব পাৰে। এয়া তথ্য অৰ্পণ কৰা কেৱল আপোনাৰ নিজকে সমৰ্থন কৰাই নহয় বৰঞ্চ সেই ব্যক্তিসকলৰো কৰা যিসকলৰ সৈতে আপুনি মৌখিক বাৰ্তা কৰি আছে, যি সমস্যাসমুহৰ চোৱাচিতা কৰি, সংস্থা বনাই, আৰু সংঘৰ্ষৰ পৰা কুটনৈতিক দূৰত্ব বজাই ৰাখে। ইয়াৰ উপৰি এই তথ্যৰ ওপৰত এগৰাকী ভাল শ্ৰোতাৰ ৰূপত প্ৰতিষ্ঠিত হ'বলৈ আপুনি কথা পতাৰ সময়ত অন্য ব্যক্তিৰ পৰা যি আশা কৰে একেই ধৰণৰ বিবেচনাৰ সক্ষমতাৰে সংক্ষিপ্ত হোৱা যুক্তিসংগত নহয়।

সন্মোহক মৌখিক যোগাযোগ ইয়াক প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ এক মহত্বপুৰ্ণ যোগ্যতা। আপোনাৰ চিন্তাভাৱনাক এটা শালিন উপায়েৰে চলাই যোৱাৰ সাহস আৰু ক্ষমতা থকা আপোনাৰ নিজৰ লগতে অন্যান্য লোকসকলৰ মাজত ভগাই লোৱাৰ আস্থা, মৌলিক নেতৃত্ব আৰু সমালোচনামুলক চিন্তাভাৱনা উন্নত কৰাত সাহায্য কৰিব, প্ৰদৰ্শনীক উপযুক্তভাৱে প্ৰস্তুত কৰি আৰু আমি কিভাৱে শিকো আৰু এটা স্বাধীন মন আছে তাৰ ওপৰত এক বুনিয়াদি প্ৰভাৱ শুনি।

৩.২.২ মৌখিক যোগাযোগৰ গুৰুত্ব

ফলপ্রসূ ব্যৱসায়ৰ সংযোগ বজাই ৰখাৰ বাবে এটা শক্তিশালী মৌখিক যোগাযোগ এটা গুৰুত্বপুর্ণ দিশ। শক্তিশালী যোগাযোগ মুনাফা বঢ়াই তোলে, ত্রুটি কমি যায় আৰু মসৃণ সঞ্চালনৰ বাবে কার্যকলাপ কৰে। নিম্নলিখিত বিষয়সমুহে মৌখিক যোগাযোগৰ গুৰুত্বক ব্যাখ্যা কৰে।

- যিধৰণে প্রতিনিধি ইজনে সিজনৰ লগত কথা পাতে, সেইটোৱে এটা সংস্থাৰ প্রতিচ্ছবিক দর্শায় আৰু এই প্রতিচ্ছবি প্রাৰম্ভিক ভুমিকা বা অন্তিম হ'ব পাৰে।
- এটা সংস্থাৰ প্রতিনিধিৰ ভাল মৌখিক যোগাযোগ ক্ষমতাই বিভিন্ন সংগঠন, গ্রাহক, প্রদাতা, আৰু এই ধৰণৰ লগতে অভুতপূর্ব ব্যৱসায়িক সংগঠনক উৎসাহিত কৰে।
- কর্মৰ পৰিৱেশত ভাল মৌখিক যোগাযোগ বিভিন্ন ফাউণ্ডেচনৰ পৰা কর্মশক্তিৰ সৈতে সংস্থাসমুহৰ বাবে মৌলিক। এইটো সাংস্কৃতিক আৰু ভাষা বিৰোধাভাসৰ কাৰণে বিতৰিত অৱৰোধক কম কৰে। কেবাটাও বিশ্বব্যাপী সংগঠনৰ পৰিকল্পনাকাৰী নিজৰ কর্মীৰ মাজত কার্যকৰী যোগাযোগ ক্ষমতাক বিকশিত কৰাৰ বাবে প্রস্তুত কৰে যি দীর্ঘকাল ধৰি অত্যন্ত মূল্যৱান বুলি প্রমাণিত হয়।
- নিয়োগকর্তা আৰু প্রতিনিধিসকলৰ মাজৰ সম্মোহিত মৌখিক যোগাযোগে একেদৰে কামৰ সন্তুষ্টি স্তৰ সৃষ্টি কৰে।
- যেতিয়া তেওঁলোকক সফলতাপূর্বক লগোৱা হয়, তেতিয়া প্রতিনিধিৰ মনত সুৰক্ষাৰ ভাৱনা হয়। তেওঁলোকৰ মালিকৰ পৰা বিশেষাধিকাৰ আৰু শেহতীয়া তথ্যক স্বীকাৰ কৰাটোৱে তেওঁলোকৰ নিশ্চিয়তা আৰু লাভপ্রদতাৰ সমর্থন কৰে।
- অতুলনীয় মৌখিক যোগাযোগ ক্ষমতাবোৰ ইজনে সিজনৰ লগত চিন্তাধাৰা আৰু উদ্বেগসমুহ ভগাই লোৱাৰ বাবে মানুহৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।

৩.২.৩ মৌখিক যোগাযোগ দক্ষতা কেনেদৰে উন্নত কৰিব

বিশাল মৌখিক যোগাযোগ যোগ্যতাসমুহ মৌলিক। অফুৰন্ত সুযোগত যাৰ এটি সমৃদ্ধশালী পেছাৰ আৱশ্যক, তেওঁৰ মৌখিক যোগাযোগ দক্ষতা উন্নত কৰিব লাগিব। তলত দিয়া দিশবোৰে এই অভিৰুচিসমুহক উন্নত কৰাৰ প্রয়োজনীয়তাসমুহক আলোকপাত কৰে আৰু কামৰ পৰিৱেশৰ প্রত্যাশাক অতিক্রম কৰে।

- **অধিক পঢ়ক ঃ** ইয়ে শব্দৰ ভঁৰাল টনকীয়াল কৰে আৰু চিন্তাৰ অভিব্যক্তিক সকলো অধিক স্পষ্ট ৰূপত সক্ষম কৰি তুলে। এইদৰে ভাষাৰ ক্ষমতাত ভুলত্রুটি হ্রাস কৰে। এইটো এই ঘটনাত মূল্যৱান হ'ব যিসকলে ব্যৱসায়িক লেখা, বাতৰিকাকত আৰু প্রকাশন গ্রহণ কৰা পছন্দ কৰে।
- **নিজকে তৈয়াৰ কৰক ঃ** আপুনি যিকোনো পৰিস্থিতি প্রত্যক্ষ কৰি আছে, এনে অৱস্থাত

আপোনাৰ দ্বাৰা সোধা অনুসন্ধানৰ প্ৰতিক্ৰিয়া থিৰাং কৰিবলৈ উল্লেখযোগ্য শক্তি নিৰেশ কৰক। উপস্থাপনৰ স্থিতিত আপুনি সন্দেহজনক অনুসন্ধানৰ বাবে প্ৰস্তুত থাকিব লাগিব। আপুনি বিকল্প উপায়েৰে কিছু স্পষ্ট কৰাৰ আৱশ্যক হ'ব পাৰে।

- **সাৱধানতাৰে শুনক ঃ** অধিক শুনা আৰু কম কথা কোৱা বৰ শক্তিশালী পোৱা গৈছে। ইয়াৰ কাৰণে মানুহে আপোনাৰ ওপৰত বিশ্বাস ৰাখে আৰু নিজকে পতিয়ন নিয়ায় যে আপুনি তেওলোকৰ প্ৰয়োজনীয়তাখিনি বুজে। তেওলোকে যেতিয়া কথা পাতে, তেতিয়া আপুনি চাওঁক। ইয়ে তেওলোকৰ প্ৰতি আপোনাৰ উৎসাহ দৰ্শায়। ইয়ে সেইদৰে সংগতি উন্নত কৰিব যিদৰে আপুনি গঢ়াৰ প্ৰয়াস কৰি আছে।
- **মনোযোগী হওঁক ঃ** স্পষ্ট, সুনিৰ্দিষ্ট আৰু বাধ্যতামুলক যোগাযোগৰ বাবে এইটো সুনিশ্চিত হোৱা উচিত যে তেওঁৰ শব্দ, সুৰ, সংকেত, বাহ্যিক উপস্থিতি আৰু শাৰিৰীক ভাষা চৰ্চাৰ সৈতে মিলি যায়।
- **ব্যক্তিগত দৃষ্টিভংগী বিবেচনা কৰক ঃ** দৰ্শকৰ দৃষ্টিভংগীৰে আপুনি কি বক্তব্য ৰাখিছে সেয়া বিবেচনা কৰক। মৌখিক যোগাযোগৰ আৱশ্যকতা অনুসৰি আপোনাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া দিয়ক। কিয়নো আপুনি যি বুজি পাই আছে, তাৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে তেওলোকেও বুজি পাব।
- **আপোনাৰ দক্ষতা বিকাশ কৰক ঃ** আপোনাক নিজৰ যোগাযোগ কৌশল নিৰ্মাণ কৰিবলৈ আপোনাৰ এক শ্বট লোৱা দৰকাৰ। এনে বহু উপায় আছে যাৰ দ্বাৰা এইটো সন্ধান কৰিব পাৰে যে ইয়াক উন্নত কৰিবলৈ কিদৰে সহায় কৰিব। এইধৰণৰ প্ৰয়াসত মনৰ মানচিত্ৰণ, কৰ্মশালা আৰু অনলাইন যোগাযোগ পাঠ্যক্ৰম অসাধাৰণভাৱে উপযোগী হ'ব পাৰে।

৩.৩ একাধিক অৰ্থ

এই মুহূৰ্তত যেতিয়া ব্যক্তিয়ে নিয়মিতভাৱে মৌখিক যোগাযোগৰ বৈশিষ্ট্য নিৰ্ধাৰণ কৰে, তেতিয়া তেওঁলোকে সাধাৰণতে ভাষাত যোগাযোগৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণা দিয়ে। যিকোনো বিষয়ত মৌখিক যোগাযোগ যিকোনো ব্যৱসায়ক সন্দৰ্ভ কৰে যি তথ্য প্ৰদান কৰিবলৈ শব্দৰ ব্যৱহাৰ কৰে। এই শাৰিৰ সৈতে, ৰচনা এক প্ৰকাৰৰ মৌখিক যোগাযোগ। ৰচনা আৰু কথা পতা দুয়োটা বক্তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে আৰু দৰ্শকেও এই কথাক সমানে বুজিব লাগে যে শব্দ আৰু ধ্বনিসমুহৰ অৰ্থ কি।

মৌখিক এই মুহূৰ্তত যেতিয়া ব্যক্তিয়ে নিয়মিতভাৱে মৌখিক যোগাযোগৰ বৈশিষ্ট্য নিৰ্ধাৰণ কৰে, তেতিয়া তেওঁলোকে সাধাৰণতে ভাষাত যোগাযোগৰ বাবে অনুপ্ৰেৰণা দিয়ে। যিকোনো বিষয়ত মৌখিক যোগাযোগ যিকোনো ব্যৱসায়ক সন্দৰ্ভ কৰে যি তথ্য প্ৰদান কৰিবলৈ শব্দৰ ব্যৱহাৰ কৰে। এই শাৰিৰ সৈতে, ৰচনা এক প্ৰকাৰৰ মৌখিক যোগাযোগ। ৰচনা আৰু কথা পতা দুয়োটা বক্তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে আৰু দৰ্শকেও এই কথাক সমানে বুজিব লাগে যে শব্দ

আৰু ধ্বনিসমুহৰ অর্থ কি।

মৌখিক যোগাযোগৰ আৱশ্যক যে বক্তা আৰু দর্শকে দুয়ো একে ভাষাত বার্তা কৰিব। ই যেনেদৰেই হওঁক, আনকি একে ভাষাৰ ভিতৰত ভুলৰ বাবে খোলা দুৱাৰ থাকিব লাগে। অপভ্রংশ বা উপভাষা যি শব্দৰ বিভিন্ন নিহিতার্থক শ্রেয় দিয়ে, ভ্রান্ত হ'ব পাৰে। ইয়াৰ উপৰি এটা শব্দাৱলী বিনিময় নকৰিলে ব্যক্তিৰ বাবে মৌখিক যোগাযোগৰ মাধ্যমৰ পৰা ইজনে সিজনক বুজা কঠিন হৈ পৰিব পাৰে।

যিহেতু যোগাযোগ মানুহৰ মাজত তথ্যৰ প্রদর্শন, সেয়ে ডাটা প্রচাৰিত কৰাৰ প্রদর্শন আৰু ইয়াক স্বীকাৰ কৰাৰ প্রদর্শন সমানেই গুৰুত্বপুর্ণ। বার্তাত অৱগত কৰোৱা মৌখিক যোগাযোগক অতিৰিক্তভাৱে অ-মৌখিক যোগাযোগৰ দ্বাৰা যোগ কৰা হয়, ৰচিত মৌখিক যোগাযোগত অ-মৌখিক সংকেত থাকে, যাৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰিবলগীয়া হয়, সেয়ে এনে স্থিতিৰ বাবে স্পষ্টতা বহুত অধিক মহত্বপুর্ণ। শব্দত সুৰ আৰু লক্ষ্য স্পষ্ট হোৱা উচিত।

৩.৪ বহুবোধক (পলিছেমি)

বহুবোধক এক সংকেতৰ প্রতি সীমাবদ্ধতা,(উদাহৰণস্বৰূপে এটা শব্দ, অভিব্যক্তি,বা ছবি) কেবাটাও নিহিতার্থ আছে, সাধাৰণতে এক অর্থ ক্ষেত্রৰ অভ্যন্তৰত মহত্বৰ বিশিষ্টতাৰ সৈতে সম্বন্ধিত। বহুবোধক হ'ম'ছেমি বা হ'ম'ফনিৰ পৰা পদক্ষেপসমুহ অনিচ্ছাকৃত যি উভয় শব্দৰ মাজত এক অজানিত সাদৃশ্য(উদাহৰণস্বৰূপে জীৱক সহন কৰা আৰু সহন কৰিবলৈ ক্রিয়া শব্দ); আনহাতে হ'ম'নিম হৈছে নিয়মিতভাৱে এক গুৰুত্বহীন ব্যুৎপত্তি সম্বন্ধীয় ঘটনা, বহুবোধক নহয়।

চালর্চ ফিল্লম'ৰ আৰু বেৰিল অটকিনছৰ সংজ্ঞাই তিনিটা উপকৰণ থিৰাং কৰে — ১) এক পৃথক শব্দৰ পৃথক-পৃথক ইন্দ্রিয়ত এক কেন্দ্র বিন্দু থাকে, ২) এই ইন্দ্রিয়সমুহৰ মাজত এক প্রণালীৰ গাঁথনি হয়, আৰু ৩) অভ্যন্তৰ বুজিবলৈ বাহ্যিক বোধ যোগ কৰিব লাগিব।

বহুবোধক আভ্যন্তৰিণ নিয়ন্ত্রণৰ বাবে এক গুৰুত্বপুর্ণ ধাৰণা, যেনেঃ সংবাদ-মাধ্যম অধ্যয়ন আৰু ভাষাবিজ্ঞান। বহুবোধক, পর্যায়বাচী আৰু হাইপনিমি আৰু হাইপাৰনিমিৰ বিশ্লেষণ হৈছে সেই শব্দৰ তথ্য বিজ্ঞান ইন্দ্রিয়ত বৈজ্ঞানিক শ্রেণীবদ্ধকৰণ আৰু অন্থল'জীৰ বাবে মৌলিক। ইয়াৰ শিক্ষাশাস্ত্র আৰু যান্ত্রিক শিক্ষণত অনুপ্রয়োগ আছে, কাৰণ সেইবোৰ শব্দ-বোধশক্তিৰ নিৰসন আৰু নমুনাৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে।

বহুবোধক হৈছে বিভিন্নতাৰ সৈতে এটা শব্দ বা অভিব্যক্তি, অৱশ্যে সম্বন্ধিত ইন্দ্রিয়সহ। যিহেতু পলিছেমিৰ বাবে পৰীক্ষণ সম্পর্কতাৰ দ্বিধাপুর্ণ ধাৰণা, সেয়ে বহুবোধকৰ নির্ণয় লোৱাত কঠিন হ'ব পাৰে। যিহেতু নতুন পৰিস্থিতিত বিগত শব্দ প্রয়োগ কৰা ভাষা পৰিবর্তনৰ এক বিশিষ্ট প্রক্রিয়া আছে, সেয়ে শব্দৰ ঐতিহাসিক পৃষ্ঠভুমিত এপলক দৃষ্টি দিয়া বহুবোধকৰ নির্ণয় কৰাত উপযুক্ত হ'ব। কিছুমান স্পষ্টভাৱে খেলিমেলি শব্দই এক বিশিষ্ট ৰূপে সত্যাপন কৰাৰ যোগ্য উৎসক বিনিময় কৰে, তাৰ পিছতো সেয়ে, ঐতিহাসিক অৱলম্বনসমুহ বহুবোধকৰ বাবে

নির্ভৰযোগ্য পৰীক্ষা নহয়, আৰু একেইভাৰে শব্দকোষৰ লেখকসকলে বহুবোধকৰ ওপৰত মত দিয়াৰ বাবে বক্তাৰ প্রবৃত্তিসমুহক প্রায়ে স্বীকাৰ কৰে য'ত এটি উদ্বেগক অস্বীকাৰ কৰে। ইংৰাজীত বহু পলিছেমি শব্দ আছে। উদাহৰণস্বৰূপে, 'প্রাপ্ত কৰিবলৈ' ক্রিয়া শব্দ 'সংগ্রহ' বুজাব পাৰে(মই পানী পাম)। হ'বলৈ (তাই ভয় খালে), 'বুজিবলৈ' (মই এইটো পাইছো)আৰু বহুতো।

ৰৈখিক বা উলম্ব বহুবোধকত, এটা শব্দৰ এটা অনুভৱ অন্য শব্দৰ উপ-ছেট হয়। এইবোৰ হাইপনিমি আৰু হাপাৰনিমিৰ উদাহৰণ, আৰু ইয়াত আৰু তাক কোৱা হয় অট'হাইপনিমি। উদাহৰণস্বৰূপে কুকুৰ শব্দটো মতা কুকুৰৰ বাবেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এলেন ক্রুইজে লাইনাৰ পলিছেমিৰ চাৰি প্রকাৰৰ বৈশিষ্ট্য প্রদান কৰিছে —

- **অট' হাইপনিমি ঃ** ইয়াত আৱশ্যক বোধ এক বিশেষ বোধক(কিবা পান কৰাৰ পৰা) পান (মদ্যপান) কৰাৰ উৎসাহিত কৰে।
- **অট' মিৰ'নিমি ঃ** ইয়াত প্রয়োজনীয় বোধে এটা উপ-অংশ বোধক উৎসাহিত কৰে। দুৰাৰৰ পৰা(সম্পুর্ণ গাঁথনিৰ পৰা) দুৰাৰলৈ(পেনেল)।
- **অট' হাইপাৰনিমি বা অট' ছাব-অর্ডিনেচন ঃ** ইয়াত আৱশ্যক বোধে ব্যাপক অর্থক সংকেত দিয়ে। গৰু (গাই)ৰ পৰা গৰুলৈ (উভয় লিংগ)।
- **অট' হ'ল'নিমি ঃ** ইয়াত আৱশ্যক বোধে এক ডাঙৰ ভাৱনা সংকেত দিয়ে। ভৰিৰ উৰু আৰু পোৱালী) পৰা (উৰু, পোৱালী সৰু কিলাকুটি আৰু ভৰি)।

অ-ৰৈখিক বহুবোধকত নতুন বিষয়ৰ ওপৰত এক দৃষ্টি দিবলৈ এক বিকল্প পদ্ধতিৰ বাবে শব্দৰ প্রথম ভাৱনাক ৰূপকধর্মীভাৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এলান ক্রুজে তিনিধৰণৰ অ-ৰৈখিক বহুবোধকৰ স্বীকৃতি দিছে —

- **মেটানিমি ঃ** ইয়াত এটা বোধে আন এটা বোধক প্রতিনিধিত্ব কৰে হাতৰ (শৰীৰৰ অংশ)ৰ পৰা হাতলৈ (অদক্ষ শ্রমিক)।
- **ৰূপক ঃ** ইয়াত বোধৰ গ্রাস (এটা টেবলেট)ৰ পৰা গ্রাস (এক বিবাদ)ৰ মাজত সমানতা আছে।
- বিভিন্ন অনুবাদসমূহ (উদাহৰণস্বৰূপে মাহ (বছৰৰ)ৰ পৰা মাহ (চাৰিসপ্তাহ)।

৩.৫ মৌখিক যোগাযোগৰ প্রকাৰ

মৌখিক যোগাযোগত ধ্বনিসমুহ, শব্দ, ভাষা আৰু ভাষণ অন্তর্ভুক্ত থাকে। কথা পতা হ'ল আমাৰ অনুভুতিসমুহক শব্দত সংপ্রেষিত আৰু যোগাযোগত সহায় কৰাৰ এক সফল পদ্ধতি। এই ধৰণৰ যোগাযোগ অতিৰিক্তভাৰে চাৰিটা ভাগত বিভক্ত কৰা হৈছে, সেইবোৰ এনেধৰণৰ—

১) অন্তঃব্যক্তি যোগাযোগ

এই ধৰণৰ যোগাযোগ আমাৰ বাবে বহুত ব্যক্তিগত আৰু সীমিত। ইয়ে আমাৰ সৈতে হ'বলগীয়া শান্তিপুর্ণ চর্চাক চামিল কৰে, য'ত আমি প্রেৰক আৰু প্রাপ্তকর্তাৰ মাজত চাকৰিত

সালসলনি কৰো যিসকলে আমাৰ চিন্তা আৰু ক্ৰিয়াকলাপ প্ৰস্তুত কৰি আছে। যেতিয়া বিশ্লেষণ কৰা হয় তেতিয়া যোগাযোগৰ এই প্ৰক্ৰিয়া হয় মৌখিক ভাৱে কাৰোবাক দিয়া হয় নাইবা চিন্তনৰ ৰূপত ৰাখি দিয়া হয়।

২) আন্তঃব্যক্তিগত যোগাযোগ

এই প্ৰকাৰৰ যোগাযোগ দুজনৰ মাজত হয় আৰু এই শাৰিবোৰৰ সৈতে এজনৰ লগত এজনৰ চৰ্চা হয়। ইয়াত চামিল থকা দুজন লোক প্ৰেৰক আৰু সংগ্ৰাহকৰ চাকৰি বদলি কৰিব যাতে আৰু সুস্পষ্ট উপায়ে জনোৱা হয়।

৩) ক্ষুদ্ৰ দলীয় যোগাযোগ

এই ধৰণৰ যোগাযোগ তেতিয়া হ'ব পাৰে যেতিয়া বহু ব্যক্তি চামিল হয়। ইয়াত প্ৰত্যেক সদস্যই বাকী সদস্যৰ সৈতে বাৰ্তা কৰাত সক্ষম কৰিবলৈ ব্যক্তিৰ সংখ্যা বৰ কম হ'ব। ৰাজহুৱা সাক্ষাৎকাৰ, পৰিষদৰ সভা আৰু দলীয় সভাসমূহ দলীয় যোগাযোগৰ উদাহৰণ। যদিহে কোনো বিশেষ বিষয়ত কথা পাতি থকা হয় তেন্তে সৰু গোটৰ চিন্তা-চৰ্চা উচ্ছৃংখল হৈ যায় আৰু প্ৰত্যেককে অনুবাদ কৰাত কঠিন হৈ পৰে। ডাটাক সম্পূৰ্ণৰূপে বুজাত এই কঠিনতাই ভ্ৰান্তিৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

৪) ৰাজহুৱা যোগাযোগ

এই ধৰণৰ যোগাযোগ তেতিয়া হয় যেতিয়া কোনো ব্যক্তি ব্যক্তিৰ এক ডাঙৰ সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশগ্ৰহণ কৰে। ৰাজনৈতিক অভিযান আৰু ৰাজহুৱা ভাষণ এই ধৰণৰ যোগাযোগৰ উদাহৰণ। এনে বিষয়ত, সাধাৰণতে ডাটাৰ এক একক প্ৰেৰক থাকে আৰু কিছুমান হিতাধিকাৰীক প্ৰেৰণ কৰা হয়।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ১ ঃ আন্তঃব্যক্তিগত যোগাযোগ কি?

.....

প্ৰশ্ন নং ২ ঃ ক্ষুদ্ৰ দলীয় যোগাযোগ কি?

.....

প্ৰশ্ন নং ৩ ঃ ৰাজহুৱা যোগাযোগ কি?

.....

৩.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- মৌখিক যোগাযোগ এক ধৰণৰ কথিত যোগাযোগ, য'ত ব্যক্ত শব্দৰ মাধ্যমত বাৰ্তা প্ৰচাৰিত কৰা হয়। ইয়াত প্ৰেৰক নিজৰ আবেগ, বিবেচনা, চিন্তা-ভাৱনা আৰু সামৰিণক

শব্দ প্রদান কৰে আৰু সেইবোৰক ঠিকনা, কথা-বার্তা, উপস্থাপন আৰু চর্চাৰ ৰূপত যোগাযোগ কৰে।

- মৌখিক যোগাযোগৰ কার্যকাৰিতা বক্তাৰ সুৰ, বক্তব্যৰ স্পষ্টতা, মাত্রা, গতি, দৈহিক ভাষা আৰু আলোচনাত ব্যৱহৃত শব্দসমূহৰ প্রকৃতিৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে। মৌখিক যোগাযোগৰ কাৰণে ইনপুট ত্বৰিত হয় কাৰণ প্রেষক আৰু প্রাপ্তিকর্তাৰ দ্বাৰা বার্তাৰ এক সমকালিন প্রসাৰণ আৰু প্রাপ্তি ব্যক্তিগতভাৱে হয় ।
- ভাল মৌখিক যোগাযোগৰ যোগ্যতাসমূহ মৌলিক। এই সুযোগত যাৰ এটি সমৃদ্ধশালী পেছাৰ আৱশ্যক, তেওঁৰ মৌখিক যোগাযোগ দক্ষতা উন্নত কৰিব লাগিব।
- অতুলনীয় মৌখিক যোগাযোগ ক্ষমতাবোৰ ইজনে সিজনৰ লগত চিন্তাধাৰা আৰু উদ্বেগসমুহ ভগাই লোৱাৰ বাবে মানুহৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।
- মৌখিক এই মুহূর্তত যেতিয়া ব্যক্তিয়ে নিয়মিতভাৱে মৌখিক যোগাযোগৰ বৈশিষ্ট্য নির্ধাৰণ কৰে, তেতিয়া তেওঁলোকে সাধাৰণতে ভাষাত যোগাযোগৰ বাবে অনুপ্রেৰণা দিয়ে। যিকোনো বিষয়ত মৌখিক যোগাযোগ যিকোনো ব্যৱসায়ক সন্দর্ভ কৰে যি তথ্য প্রদান কৰিবলৈ শব্দৰ ব্যৱহাৰ কৰে। এই শাৰিৰ সৈতে, ৰচনা এক প্রকাৰৰ মৌখিক যোগাযোগ। ৰচনা আৰু কথা পতা দুয়োটা বক্তাৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে আৰু দর্শকেও এই কথাক সমানে বুজিব লাগে যে শব্দ আৰু ধ্বনিসমূহৰ অর্থ কি।
- মৌখিক যোগাযোগৰ আৱশ্যক যে বক্তা আৰু দর্শকে দুয়ো একে ভাষাত বার্তা কৰিব। ই যেনেদৰেই হওঁক, আনকি একে ভাষাৰ ভিতৰত ভুলৰ বাবে খোলা দুৰাৰ থাকিব লাগে। অপভ্রংশ বা উপভাষা যি শব্দৰ বিভিন্ন নিহিতার্থক শ্রেয় দিয়ে, ভ্রান্ত হ'ব পাৰে। ইয়াৰ উপৰি এটা শব্দাৱলী বিনিময় নকৰিলে ব্যক্তিৰ বাবে মৌখিক যোগাযোগৰ মাধ্যমৰ পৰা ইজনে সিজনক বুজা কঠিন হৈ পৰিব পাৰে।
- বহুবোধক এক সংকেতৰ প্রতি সীমাবদ্ধতা, (উদাহৰণস্বৰূপে এটা শব্দ, অভিব্যক্তি, বা ছবি) কেবাটাও নিহিতার্থ আছে, সাধাৰণতে এক অর্থ ক্ষেত্রৰ অভ্যন্তৰত মহত্বৰ বিশিষ্টতাৰ সৈতে সম্বন্ধিত। বহুবোধক হ'ম'ছেমি বা হ'ম'ফনিৰ পৰা পদক্ষেপসমুহ অনিচ্ছাকৃত যি উভয় শব্দৰ মাজত এক অজানিত সাদৃশ্য (উদাহৰণস্বৰূপে জীৱক সহন কৰা আৰু সহন কৰিবলৈ ক্রিয়া শব্দ); আনহাতে হ'ম'নিম হৈছে নিয়মিতভাৱে এক গুৰুত্বহীন ব্যুৎপত্তি সম্বন্ধীয় ঘটনা, বহুবোধক নহয়।
- মৌখিক যোগাযোগত ধ্বনিসমুহ, শব্দ, ভাষা আৰু ভাষণ অন্তর্ভুক্ত থাকে। কথা পতা হ'ল আমাৰ অনুভুতিসমুহক শব্দত সংপ্রেষিত আৰু যোগাযোগত সহায় কৰাৰ এক সফল পদ্ধতি। এই ধৰণৰ যোগাযোগ অতিৰিক্তভাৱে চাৰিটা ভাগত বিভক্ত কৰা হৈছে।

৩.৭ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1. Jakobson, R. (1972). Verbal Communication Scientific American Vol. 227, No. 3, pp. 72-81

৩.৮ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান

১নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ এই প্ৰকাৰৰ যোগাযোগ দুজনৰ মাজত হয় আৰু এই শাৰীবোৰৰ সৈতে এজনৰ লগত এজনৰ চৰ্চা হয়। ইয়াত চামিল থকা দুজন লোক প্ৰেৰক আৰু সংগ্ৰাহকৰ চাকৰি বদলি কৰিব যাতে আৰু সুস্পষ্ট উপায়ে জনোৱা হয়।

২নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ এই ধৰণৰ যোগাযোগ তেতিয়া হ'ব পাৰে যেতিয়া কেইবাগৰাকী ব্যক্তি চামিল হয়। ইয়াত প্ৰত্যেক সদস্যই বাকী সদস্যৰ সৈতে বাৰ্তা কৰাত সক্ষম কৰিবলৈ ব্যক্তিৰ সংখ্যা বৰ কম হ'ব। ৰাজহুৱা সাক্ষাৎকাৰ, পৰিষদৰ সভা আৰু দলীয় সভাসমুহ দলীয় যোগাযোগৰ উদাহৰণ। যদিহে কোনো বিশেষ বিষয়ত কথা পাতি থকা হয় তেন্তে সৰু গোটৰ চিন্তা-চৰ্চা উচ্ছৃংখল হৈ যায় আৰু প্ৰত্যেককে অনুবাদ কৰাত কঠিন হৈ পৰে। ডাটাক সম্পুৰ্ণৰূপে বুজাত এই কঠিনতাই ভ্ৰান্তিৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

৩নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ ঃ এই ধৰণৰ যোগাযোগ তেতিয়া হয় যেতিয়া কোনো ব্যক্তি ব্যক্তিৰ এক ডাঙৰ সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশগ্ৰহণ কৰে। ৰাজনৈতিক অভিযান আৰু ৰাজহুৱা ভাষণ এই ধৰণৰ যোগাযোগৰ উদাহৰণ। এনে বিষয়ত, সাধাৰণতে ডাটাৰ এক একক প্ৰেৰক থাকে আৰু কিছুমান হিতাধিকাৰীক প্ৰেৰণ কৰা হয়।

৩.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন

চুটি প্ৰশ্ন ঃ (১৫০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ দিয়ক)

প্ৰশ্ন ১ ঃ ফলপ্ৰসূ মৌখিক যোগাযোগৰ কাৰকসমুহ কি কি ?

প্ৰশ্ন ২ ঃ মৌখিক যোগাযোগৰ গুৰুত্ব কি?

দীঘল প্ৰশ্ন ঃ (৩০০-৫০০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ দিয়ক)

প্ৰশ্ন ১ ঃ পলিছেমি কি ?

প্ৰশ্ন ২ ঃ আপোনাৰ মৌখিক যোগাযোগৰ কৌশলসমূহ কি ধৰণে উন্নত কৰিব পাৰিব, ব্যাখ্য কৰক।

*** ***** ***